

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 pett à 2— Din, do 100 vrst 250 Din, večji inzerati pett vrsta 4— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2— Din, Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaifova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Program in delokrog državnega odbora

Danes pade odločitev o gospodarskem svetu, odnosno državnem odboru. — Vlada se je šele zdaj spomnila, da je narodno gospodarstvo zaženo.

— Beograd, 10. maja. Včeraj popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo o izvedbi pooblastil v finančnem zakonu. Glavni del se je bil posvečen razpravi o državnem odboru, ki ga predvideva finančni zakon in ki ga obstojal iz parlamentarne in zastopnikov gospodarskih krogov. Finančni minister je po seji odločil izdelati vsako pojasnilo o tej zadevi, vendar pa se doznava, da je ministrski svet v glavnem razpravljal o delokrogu tega odbora in njegovih prvih nalogah.

V sporazumu s finančnim odborom, ki bo o zadevi razpravljala na svoji današnji popoldanski seji, naj bi se ta odbor konstituiral najkasneje v 10 dneh. Prva naloga državnega odbora bo izdelati načrt racionalnega štedenja v vseh panogah državne uprave. V zvezi s tem mora odbor izdelati konkretni načrt za izboljšanje in spremembo sistema državne uprave v smislu poenostavitve in hitrejšega poslovanja ter ukinutve nepotrebnih ustanov. Druga glavna naloga državnega odbora za bližnjo bodočnost je določitev vseh državnih poslov, ki naj se prenesejo na oblastne samouprave, kakor tudi določitev načina, kako naj se to izvede, upoštevajoč pri tem

načelo, naj se delokrog oblastni samouprav kar najbolj razširi in razbremenijo državna uprava. Tretjo glavno nalogo državnega odbora tvori izdelava posebnega investicijskega načrta, ki naj obsega najmanj dobo 5 let. Ta načrt naj ugotovi in po vrstnem redu določi vse najnujnejše investicije v področju državne uprave, izjemni železnice, za katere obstaja poseben investicijski in gradbeni program. Razen tega naj odbor posveti posebno pažnjo reorganizaciji državnih nabav v cilju poenostavitve postopanja in čim večje štednje pri uporabi materiala.

Pri izvedbi vseh teh načrtov pa naj finančni odbor deluje za čim širšo komercializacijo državne uprave, da se znižajo državni izdatki in v zvezi s tem zmanjšajo tudi davčna bremena. To je v splošnih obrisih delokrog in delovni program državnega odbora. O tem bo še podrobneje razpravljala finančni odbor na svoji današnji seji, za katero vlada v vseh političnih krogih veliko zanimanje. Če finančni odbor usvoji predloge finančnega ministra, odnosno vlade, pomeni to dalekosežno spremembo sedanje upravne sistema. Kako stališče bo zavzel k temu finančni odbor, je še docela nejasno.

Pred pomirjenjem v radikalni stranki

Pašicevci proti novim volitvam. — Vlada naj se loti pozitivnega dela. — Avdijske in posvetovanja.

— Beograd, 10. maja. V radikalnih krogih je v zadnjem času opaziti pojemanje odpora proti Vukičeviću vladi. Zlasti v vrstah pašicevcev je opaziti pokret za pomirjenje in sodelovanje s sedanjo vlado. Pašicevci si prizadevajo, da bi zaenkrat preprečili razpis volitev povdarjajoč, da bi volitve v tem trenutku lahko dovedle do razcepa stranke, zlasti se, ako bi se Velji Vukičeviću posrečilo izvesti načrt glede ustanovitve nove državne stranke. Naglašajo pa tudi, da bi bilo za radikalno stranko v tem trenutku neoportuno stopiti pred narod, ker ne more pokazati nikakih uspehov. Zato zastopajo vsi uglednejši radikalni politiki mnenje, da bi kazalo sprejeti v Narodni skupščini nekaj občekoristnih gospodarskih zakonov, predvsem pa zakon o izenačenju davkov. Zlasti ta zakon bi nudil dobro parolo za volilno agitacijo.

Po dogodkih zadnjih dni izgleda, da

tudi ministrski predsednik Vukičević ni nenaklonjen tem načrtom. Kakor pa se doznava, se temu odločno protivi davčarji. V zvezi s tem se spravlja tudi včerajšnja avdijska zunanega ministra dr. Marinkovića v Vrnjački banji. Veliko pozornost v političnih krogih je vzbudil odhod predsednika Narodne skupščine Marka Trifkovića in podpredsednika dr. Subotića, ki sta včeraj odpotovala v Knjaževac, da se posvetujeta s stari radikalnim prvkom Aco Stanojevićem. Domneva se, da je ta konferenca v zvezi s pomirjenjem v radikalnem klubu.

Vsa pozornost političnih krogov pa je usmerjena na današnje sejo finančnega odbora, ki se sestane popoldne ob 16. Z ozirom na očividno pomirjenje v radikalnem klubu ni pričakovati kakih senzacij in je verjetno, da bodo predlogi vlade brez odpora sprejeti.

ZREBANJE DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

— Beograd, 10. maja. Danes so bili izrebrani sledeči večji dobitki državne razredne loterije: 40.000 Din je zadel srečka 83.032 in 93.130; 20.000 Din št. 11.912; 10.000 dinarjev št. 63.080; po 4.000 Din št. 74.332, 18.925, 69.345, 83.961, 27.383.

RADIĆ SILI V VLADO

— Beograd, 10. maja. Današnje »Vreme« objavlja neko pismo, ki ga je poslal Stepan Radić kompetentnim političnim faktorjem v Beogradu in v katerem ponuja svoje sodelovanje. Kot pogoj zahteva le, da mu ministrski predsednik Vukičević zagaruje v vladi dva državna podtajnika. V ostalem pa naglašja, da bi ministrskemu predsedniku lahko služila kot matica za bodočo državno stranko radićeva seljačka stranka, ki je po svojem bistvu, združilo vsa plemena, itak že državna stranka. V političnih krogih se ta prozorna ponudba za vstop v vlado različno komentira, v splošnem pa naglašja, da povzročajo radićevce nove volitve velike skrbi in da si zato prizadevajo, da bi bili zastopani vsaj v volilni vladi.

KRIZA NEMŠKE VLADE

— Berlin, 10. maja. V tukajšnjih političnih krogih se v očigled sklicanja državnega zbora zopet razpravljalo o krizi nemške vlade, ki postaja od dne do dne očitnejša. V vladi se pojavljajo vedno nove težkoče, ki so posledica nesoglasja med koaliranimi strankami. Zunanji minister dr. Stresemann in minister za gospodarstvo dr. Curtius grozita z demisijo, ako se te difference ne pred zasедanjem ne odstranijo. Glavne težkoče tvorijo podaljšanje zakona o zaščiti republike, zlasti pa določba, glede prepovedi povratka bivše dinastije. Velenemci se podaljšanju tega zakona in te prepovedi odločno protivi, dočim vtrajna centrum na tem, da se zakon brez spremembe podaljša za nadaljnjih pet let.

Ožigosana Mussolinijeva politika

Glasilu italijanskih emigrantov v Franciji o fašistovskem militarizmu. — Jugoslavija je postopala v sporu z Italijo korektno in lojalno. — Apel na evropsko javnost.

— Pariz, 10. maja. Organ italijanskih emigrantov v Parizu »Liberté« prinaša pod naslovom »Italijansko - jugoslovanski spor in mir v Evropi« daljši članek, v katerem ostro kritizira Mussolinijevo zunanjo politiko. Pisec naglašja, da je bilo s saintgermansko in trianonsko mirovno pogodbo postavljeno na Balkanu popolno ravnovesje. Mussolini pa je takoj, ko je prišel na krmilo, skušal položaj popolnoma spremeniti. Vele, ki so zastopane v veleposlaniški konferenci, so svoj čas pristale na to, da postane Italija nekakša zaščitnica Albanije in v srho zaščite albanskih meja. Mussolini je pa s svojo imperijalistično politiko to zaupanje velesil do skrajnosti kompromitiral.

Po znani krški aferi je skušal navezati ozke prijateljske stike z Grčijo, pozneje je začel iskati prijateljstva z Nemčijo. Po toliko poudarjanem prijateljstvu s sovjetsko Rusijo je na najbolj neelojalni način priznal rumunsko aneksijo Besarabije. Napram Franciji, ki je svoj čas odločno podprla italijanske zahteve po vojni odškodnini, se je izkazal Mussolini skrajno nevaležen. Ko je Mussolini končno izgubil vsako upanje, da bi Anglija podprla italijanske težnje v Mali Aziji, se je z vso silo vrgel na Balkan. Pri tem je izkoriščal nesporazume med balkanskimi narodi, podpirajoč nedemokratske in militaristične struje. Na ta način je navezal prijateljske stike z Grčijo, Bolgarijo, Rumunijo in Madžarsko.

Z Jugoslavijo ni prišlo do prijateljstva, ker so jugoslovanski interesi v nasprotju z

italijanskimi težnjami. Italija hoče na Jadranu in v Dalmaciji afirmirati fašistovski program, ki pa ni bil sankcioniran z mirovnimi pogodbami. Glavni namen tiranske pogodbe, ki je dvignila toliko prahu, je ojačanje italijanske imperijalistične politike na Balkanu. Ta pogodba je v prvi vrsti naprejena proti Jugoslaviji in Grčiji. Mussolini sedaj išče primeren vzrok, da bi se lahko odločil za italijansko intervencijo v smislu pogodbe, ki pa v bistvu ni nič drugega kot italijanska okupacija Albanije. Da prikrije svoje načrte, si je izmislil, da se Jugoslavija utrjuje na albanski meji. Jugoslovanska vlada je to natolevanje odločno zavrnila in celo zahtevala mednarodno anketo. Italija se je tega ustrašila, ako je Jugoslavija hotela izročiti spor Društvu narodov, je Mussolini naglasil, da med Italijo in Jugoslavijo sploh ni nikakega spora.

Anglija izkorišča Italijo v svoje egoistične cilje in jo tako v političnem kakor v gospodarskem oziru smatra za svojo kolonijo. Računajoč s podporo Anglije, je Mussolini pripravljen na vse. Zato je nujno potrebno, da vse evropske države odločno reagirajo na italijansko izzivanje. Društvo narodov bi moralo v prvi vrsti napraviti konec fašistovski agresivnosti, a demokracija in socializem cele Evrope bi morala pritiskati na vlade, da s svoje strani preprečijo vsako nevarnost za evropski mir. Zlasti angleški delavci so poklicani, da prisilijo svojo vlado, naj preneha podpirati reakcionarni italijanski režim, ki ogroža mir v Evropi.

Naša junaška letalca v Novem Sadu

Navdušen sprejem na letališču. — Knez Pavle in kneginja Olga pri sprejemu junaških letalcev. — Zaslužen odlikovanje.

— Novi Sad, 10. maja. Nič manj trumfalen, kakor sprejem v Beogradu je bil tudi sprejem naših zmagovitih letalcev inž. Sandermajerja in poročnika Bajdaka v Novem Sadu, kamor sta dospela včeraj na svoji predzadnji etapi iz Beograda. Sprejema se je udeležila številna množica, ki je že v zgodnjih jutranjih urah hitela na letališče, da ne zamudi prihoda letalcev. Točno ob napovedanem času sta letalca dospela v Novi Sad in sta med viharim pozdravljanjem množic srečno pristala na letališču. Letalceva je bilo poklonjenih več vencev in dva srebrna pokala. Sprejema se je udeležil tudi princ Pavle s kneginjo Olgo, ki nista direktno odpotovala v Pariz, kakor je bilo prvotno javljeno, marveč sta se ustavila v Novem Sadu, da prisostvujeta sprejemu odličnih predstavnikov naše avijatike.

Sprejem v Novem Sadu se je vršil po točno določenem programu. Iz mesta so odšli na letališče zastopniki vseh vojaških in civilnih oblasti in tiska, vsa društva, vsa šolska mladina, vojaštvo celokupne garnizije in velike množice prebivalstva. V imenu oblastnega odbora Aerokluba je oba letalca pozdravil Boško Misterović, v imenu mladine pa dijak Gorgije Ruskut. Letalceva je bil od novosadskega oblastnega odbora Aerokluba poklonjen srebrni lovorov venec s trakovi in državnih barvah.

Protest proti razpustu občinskih svetov

— Beograd, 10. maja. Danes dopoldne je posetil ministrskega predsednika Vukičevića poslanec SDS dr. Ljudevit Pivko ter vložil najostrejši protest proti razpustu okrajnih zastopov v mariborski oblasti. Kakor znano, je mariborski veliki župan dr. Schaubach na pritisk klerikalcev razpustil vse okrajne zastope in imenoval klerikalne komisarije. Ministrski predsednik je obljubil, da bo zadevo preiskal in vse storjene krivice nemudoma popravil.

NEZNANA USODA FRANCO-SKEGA LETALCA

— Pariz, 10. maja. Francoski avijatik Saint Romain, ki je hotel iz Francije poleteti v Brazilijo, se je spotoma bržkone ponesrečil in našel smrt v valovih. Minilo je že 35 ur, odkar bi moral prispeti v Brazilijo, a o njem še vedno ni nobenega glasu. Parniki in aeroplani, ki so bili odpisani, da ga iščejo, javljajo, da ni o letalcu ne duha ne sluha. Pač pa je njegov tovariš Nungesser, ki je 7. t. m. odletel iz Francije v Ameriko, srečno dosegel ameriško obalo. Včeraj popoldne so ga opazili v bližini Italije.

Darujmo za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

HIPOTEKARNA BANKA ZNIŽALA OBRESTNO MERO

— Beograd, 10. maja. Upravni odbor državne Hipotekarne banke je na svoji včerajšnji seji sklenil znižati obrestno mero za posojila od dosedanjih 10 do 9%. Obenem se podaljša amortizacijska doba od 20 na 25 let.

SPOPAD MED FRANCOŠKIMI NACIJONALISTI IN ROJALISTI

Pariz, 9. maja s. Včeraj se je vršilo zborovanje Zveze mlade republike. V dvorani se je zbralo več pred pričetkom zborovanja več rojalistov, ki so skušali motiti zborovanje. Prišlo je do pretepa, med katerim so demonstranti zažgali zastore pri oknih. Nastal je požar. Ogenj so kmalu pogasili. Policija je vzpostavila red. Aretiranih je bilo 13 oseb.

USODA MUSSOLINIJEVIH NASPROTNIKOV

Rim, 9. maja. o. Zaniboni, Capello in ostali obojenci so bili v soboto zvečer odpuščani v jetišnice, ki so jim bile odrejane. Zaniboni je bil prepeljan v jetišnico v Ventotene, Capello v Timignano, ostali obojenci pa v druge kraje. Vsi so bili uklenjeni v težke verige, razen bivšega generala Capella, ki mu zaradi njegove starosti niso zvezali rok.

Iz pestra ljubljanske kronike

V Mostah pri Ljubljani se je danes dopoldne pripetila težja nesreča. V hiši št. 164 v Ciglerjevi ulici stanuje uslužbenka mestnega magistrata Jagaman. V njeni kuhinji je njena sestanovalka danes prala perilo in zavrela v ta namen večji lonec vode. Lonec z vrelo vodo je postavila na tla, da bi poparila perilo. Štiriletni Alfonz Jagaman se je v tem času igral z drugimi otroci v kuhinji. Otroci so skakali okoli loneca vrele vode. Pri tem je deček Alfonzu spodrsnilo in zvrnil se je v vrelo vodo. Takoj je zaklical na pomoč. Ženska ga je potegnila iz loneca, toda dobil je težke opekline skoraj po vsem životu. Prenesli so ga takoj po prvi zdravniški pomoči v javno bolnico.

Bila je pozna nočna ura, ura duhov. Z lin ljubljanskih zvonikov je odmevala polnočna ura. Pred spomenikom sv. Trojice na Dunajski cesti se je pojavila korenjaška, čudna postava. Bil je 27letni knezov hlapec Tone. Na sebi je imel samo hlače brez srajce. Začel je na ves glas klicati: — Stražnik! Stražnik! Na pomoč! ...

Službojuči stražnik je prihitel hlapec na pomoč in ga vladno vprašal: — Kaj vam je? Kaj se vam je zgodilo hudega?

— Ka-a-j? Tovariši so mi srajco raztrgali. Prosim, idite tja v hlev in odpeljite jih v arest!

— To pa ne pojde tako hitro, ljubi moj. Kako ste pa prišli iz hlevov, ko so vsa vrata zaprta?

— Kako? Kar tam-le čez zid. Pa pojdite še vi čez zid.

Stražnik je hlapec Toneta, ki je doma tam iz temnih kočevskih gozdov, nekoliko pomiril in mu izjavil, da nima poviha, da bi njegove tovariše spravil v arest, on sam pa naj gre zopet lepo čez ograjo v hlev na posteljo.

Tako se je tudi zgodilo ... Tone pa danes pravi, da je bil mesečen in ne ve, kako je prišel v samih hlačah na Dunajsko cesto.

Tovariši, ki čez dan marljivo vihte nabrušene britve, so praznovno odhodnico svojega prijatelja, ki je zapušča belo Ljubljano, ter odhajal daleč tja na Hrvaško. Dva rojaka iz Virovitice, oba Jožeta, sta se ga pri Dalmatincu Lasanu od te priprave prav dobro nasrkala. Odhajali so iz gostilne proti kavarni »Evropic«. Beseda je dala besedo in končno se je vnel hud pretep. Jože št. I. je silovito mahal po Jožetu št. II z dežnikom in nasprotnik je udarce pariral tudi z dežnikom. Končni efekt te silne borbe je bil, da je imel Jože I. krvavo desno uho in Jože II. povsem razbit dežnik. Borbi je napravil konec stražnik, ki je pretepača zapisal.

Pleskaraki pomočnik France, ločen od svoje boljše polovice, je preganjal včeraj našega Romaja. Romaj je od gostilne do gostilne. Na letel je pred glavno pošto tudi na dva svoja znane. Hitro so se spoznale, da bodo še nadalje veselili. Najli so izvoška Toneta in mu veleli, naj jih popelje tja daleč pred mestno klavnico na Poljane. Tam so vožnjo pošteno plačali. Nato so naročili izvoška, naj jih popelje še naprej v Stepanovo vas do Novaka. Naročeno, storjeno. Izvošek je poglaval vranca in dirjal so proti Novaku. Med poljo je France nekoliko zacinal. Prijatelja sta porabila priliko in sta smuknila med vožnjo ven iz kočije ter se vrnila peš v Ljubljano. Ko je izvošek privozil do Novaka, je opazil, da sedi v kočiji ali bolje smrti samo en vinski bratec. Potipal ga je po rami in zahteval: — Plačajte! Zastonj nobena mrha ne vozi.

— Kje sta pa druga dva? Jaz ne bom plačal. Nimam niti friga ...

Izvošek Tone je obrnil voz in poglaval konja do straznice na Poljanah, kjer so telega Franceta zasilili in ga nato izpustili. Izvošek se bo pa za svoj zaslužek obrisal pod nosom.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Efekt: investicijsko posojilo 84, 85, Volna škoda 338, 339, Zadolžnice Kranjske dež. banke 20, 22, Zastavni listi Kranj. dež. banke 20, 22, Celjska posojilnica 195, 197, Ljubljanska kreditna 150, Merkantilna Koševje 98, 100, Pradediona 850, Kreditni zavod 160, 170, Trbovlje 510, Vevče 138, ZAGREBSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.780—22.840, Dunaj 800.50—803.50, Berlin 13.490—13.520, Italija 305.41—307.41, London 276.30—277.10, Newyork 56.75—56.95, Pariz 222.25 do 224.25, Praga 168.30—169.10, Curni 10.94 do 10.97.

Efekt: Investicijsko posojilo 84 do 84.50, Ratna šteta 340—341, Ljubljanska kreditna 150, Hrv. eskomptna banka 96 in pol do 97.5, Kreditna banka, Zgb. 93—95, Hipotekarna banka 61 in pol, Jugobanka 93 do 95, Pradediona 850—860, Drava d. d. Osijek 580—620, Sečera, Osijek 490—505, Ista d. d. 46 in pol, Gutman 290—297.5,

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih: Beograd 9.135, Pariz 20.38, London 25.2575, Newyork 520.625, Praga 15.4075, Dunaj 73.20, Milan 28.12.

— Trst: Beograd 32.30, London 90.25, Curih 385.

Občni zbor jugoslovensko-čehoslovskih lig

Številna udeležba delegatov. — Manifestacija češkoslovsko-jugoslovenske vzajemnosti.

V dvorani osnovne šole Kralja Petra pri sabski cerkvi v Beogradu se je v nedeljo dopoldne vršil letni občni zbor Jugoslovensko-čehoslovskih lig, ki je bil prava manifestacija pobratimstva med obema bratškima narodoma. Občnega zbora so se udeležili delegati iz vseh večjih naših mest in pokrajin, številno je bila zastopana zlasti Slovenija. Navzoči so bili delegati iz Ljubljane, Celja, Maribora, Splate, Zagreba, Kragujevca in Crkvenice. *Ljubljano so zastopali dr. Albert Kramer, dr. Gustav Gregorin in dr. Radej, Maribor nar. posl. dr. Ljudevit Pivko, dr. Reisman, inž. Ivan Leben in prof. Spendal, Celje pa dr. Juro Hrašovec in Janko Orožen.

Predsednik lig minister n. r. Miša Trifunović je otvoril zborovanje z iskrenim pozdravom navzočih delegatov. Tajnik lig inž. Svetoslav Lazic je podal izčrpan poročilo o delovanju lig v preteklem poslovnem letu. Propaganda jugoslovensko-čehoslovskih lig je prišla leta 1922. v Slovenijo, kjer so se najprej ustanovile lige, nato leta 1923. v Beogradu. Važen je bil kongres lig v Rogaski Slatini, kjer se je osnoval glavni odbor vseh lig. Prvi predsednik je bil pokojni univ. prof. dr. Jovan Cvijić, ki pa je svoje funkcije radi bolezni odložil in je nato prevzel predsedstvo Miša Trifunović. Splošno je liga razvila povsod živahno delovanje in propagando.

Nar. posl. dr. Ljudevit Pivko je imel kot mariborski delegat predavanje o vzajemnih stikih med Čehoslovci in Jugoslovci, delegat dr. Gradojević je govoril o skupnem, solidarnem in vzajemnem delovanju našega in čehoslovškega Sokolstva pred in obito po vojni, ko se je ustanovila Zveza slovanskega Sokolstva, h kateri so pristopili Poljaki in Rusi, dočim

se vodijo z Bolgari še pogajanja za vstop. Delegati iz posameznih krajev so nato podali kratka poročila o delovanju njihovih lig. Ljubljanski delegat dr. Gustav Gregorin je govoril o potrebi spremembe litinskih pravil ter je predlagal, da v sestavi centralne JCL zamorejo vstopiti le krajevne organizacije, nikakor pa ne druga kulturna društva. Predlog je bil sprejet. Dr. Miloje Milojević je zagovarjal potrebo poglobitve bratstev stikov na kulturno - glasbenem polju.

Pri volitvah novega centralnega odbora je bil na predlog generala Voje Živanovića soglasno izvoljen odbor, s predsednikom Mišo Trifunovićem na čelu. Za podpredsednika lig je izvoljena soproga čehoslovškega poslanika na našem dvoru Milada Seba. Za odbornike so izvoljeni: iz Beograda general Voja Živanović, profesor Mile Pavlović, inž. dr. Franjo Zaic, Marko Car, dr. Čeda Marjanović, dr. Korec, dr. Mihajlo Gradojević, inž. Svetoslav Lazic, ga. Jelka Ivanović, Katarina Jovičić, Korsu, Leposlava Hristić, Milan Ristić, dr. Melč, dr. Milojević, Jovan Radonjić, dr. Slavko Sečero in Kostja Jovanović. Iz drugih krajev so bili izvoljeni v glavni odbor: za Ljubljano dr. Albert Kramer in dr. Gustav Gregorin, za Maribor dr. Ljudevit Pivko in dr. Avgustin Reisman, za Celje dr. Juro Hrašovec in prof. Janko Orožen.

Po končanih volitvah je imel novinarski ataše čehoslovškega poslanstva dr. Melč predavanje o medsebojnih stikih. Skupščina je nato soglasno sklenila, da se naj vrši letošnji kongres jugoslovensko - čehoslovskih lig v naši državi, dočim je bil lani v Pragi. Skupščina je poslala tudi vdomstni pozdrav kralju Aleksandru I. in predsedniku čl. republike dr. Masarku.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Se se najdejo plemeniti mošje. — Podjetna Ljubljanka na zelenem polju. — Nezvestoba klofuta in samomor.

Na sejem v Čakovcu je te dni prigljal nek seljakinja svojo edino kravico, ki je edina vzdrževala njo in njene štiri otročice. Zadolžila se je revna bajtarica pri sosedu za 650 Din.

Da poravnava tirjani dolg, je torej prigljal kravico na sejem. Toda živinca je bilo nekoliko preveč staro in suhljato in ni našlo kupca. V žalosti nad obojim, da mora kravico prodati, a se vendar ne najde kupec, je žena začela ihteti. Posebno še, ko je okrog pol dne prišel k njej sosed-upnik in hotel kravo prevzeti sam. Okrog njiu se je zbralo obilo ljudi, kakor se to pač dogaja na sejmi. Pristopil je tudi varaždinski mesar Franjo Pasarič. Ko je razbral, za kaj gre, je stopil k upniku, potegnil listnico in mu na roke odštel dolg, kravico pa vrnil oboli seljakinji, rekoč:

— Evo ti kravice, da ti bo hranila otroke. Tvoj dolg je plačan.

Vrli mož Pasarič je odklonil vsako zahvalo in se izgubil med množico. Lepi primer dobrodušnega, če tudi ne premožnega varaždinskega obrtnika bi lahko v današnjih časih sebičnosti marsikomu služil za vzgled.

V nedeljo so naše ilirijanske haze-našce bojevale v Zagrebu hud boj proti družini Concoridije. Kakor navaja neki zagrebški popoldnevnik, se je zgodilo par fletnih incidentov, ki so pripomogli k dobremu razpoloženju publike. Ko so v ljubljanska vrata začeli od strani Zagrebčan padati goli, so bile male Ljubljankice prav nerazpoložene, kar je seveda umljivo po sebi. Posebno pa so bile nejevoljne in razdražene, ko so nekateri zagrebški fantje na vrlo nekavalirski način začeli pri vsakem prodoru Zagrebčan glasno šteti gole.

Huda jezica je tedaj prišla neko malo Ljubljanko na zelenem polju. Razljutila se je tako, da je začela igrati z vsemi kriplji. Da bi imela več zamaha, si je najprej odpela svoje hazaensko krilce in ostala samo v hlačicah. Zdal

se je situacija na mah preokrenila. Ljubljana je začela Zagrebčanom zabijati gole. Uvidevši, da je to pripomoglo k uspehu, je podjetna Ljubljanka med tekom sezula tudi čevljičke in igrala bosa. In zopet sta padla dva gola.

Občinstvo je, kakor pravi list, pričakovalo, da bo nadaljevala s slačenjem, kakor je pričela, toda je tekma bila prehitro odvijana. Ampak, če bi bila Ljubljanka nadaljevala, kakor je pričela, bi bile Zagrebčanke vsekarer doživele poraz, kakršnega se ne pomni. Kajti poleg golov bi bila Ljubljanka prekosila Zagrebčanke tudi po golotu.

Včeraj dopoldne je bila v Zagrebu alarmirana rešilna postaja, naj pohiti v Putine, kjer se je zasturila 23-letna Josipina, soproga trgovca Priherja. Toda uslužbenici rešilne postaje so na kraj nesreče prišli prepozno, ker je mlada zakonska samomorilka že podlegla. Našli so jo v postelji, a poleg nje je ležala prazna steklenica, ki je zavdarjala po močni kislini.

Mož, ki je bil zaslišan o vzrokih samomora, je prostodušno izpovedal, da ga je mlada žena varala. Zadnje čase je opazil, da ljubimka z nekim mladeničem toda temu ni posvečal posebne pozornosti. V nedeljo zvečer pa je na sprehodu preko Zrinjeva opazil, kako njegova žena pod roko promeniira z nekim mladeničem na prostoru pred glavnim kolodvorom. Revoltiran radi takega obnašanja svoje žene je pristopil k parku ter klofutil najprej njo, nato pa še kavalirja in se s svojo goljufivo boljso polovico odpravil domov. Ničesar ji ni očital, marveč sta molče prikorakala domov in legla k počitku.

Včeraj jutraj, ko je Priher vstal, je svetloval ženi, da bo najpametneje, ako zbere stvari in odide na svoj dom. Nato se je odpravil v trgovino. Malo kasneje je videl ženo odhajati iz hiše. Kmalu se je vrnila, a dobrih 10 minut nato

so ga prišli klicat sosedje. Ko je stopil v sobo, je našel svojo ženo v postelji v zadnjih krčih. Takoj je alarmiral rešilno postajo; a med tem, ko je pomoč prišla, je žena že sklenila svoje mlado življenje.

Prosveta

Slavnostni večer Akademije znanosti

V Ljubljani je tako, da se široka publika spomladi, ko nastopa vročina, je težko da spravi v koncertne dvorane. Upošteva se to dogajanje po vseh izkušnjah iz prejšnjih let, da je sinočnji srednji večer obisk v unijski dvorani značilni za Akademijo znanosti in Narodno galerijo razmeroma zelo lep uspeh.

Uvodni slavnostni govor g. prof. dr. Lončarja je podal obsežen pregled in tehne podatke o predhodnih sedanjih Akademije znanosti in umetnosti ter o njenih nalogah v bodočnosti. Pestri program slavnostnega večera pa je bil predolg in bi zadoščal za dva koncerta. Zato je mnogo publike odšlo pred zadnjimi točkami in je po bravurno odigranem Adamičevem scherzu »Potkan ples« (z uporabo narodnih popev-poskočnic) utrjeno občinstvo brez aplavza ob pol 12. pobežnilo. Posebno zanimanje je vzbujal Levjarski nastop. Zal pa je njegovo čitanje »Cukrance« bilo nekoliko slabo umljivo, a zato je bila recitacija »Dume« izredno efektivna. Nastop obeh priljubljenih solistov ge. Pavle Lovsetove in g. Betetta je pritegnil tudi tokrat vse simpatije. G. Betetto je za svoje izvajanje žel tolik aplavz, da je moral dodati še tri pesmi. V splošnem se je pokazalo, da Adamičeve narodno-melodične pesmi posebno vžigajo, a obenem so seveda tudi ostale skladbe, deloma že znane deloma prvič izvajane, navezale nase zanimanje vseh poslušalcev, v kolikor pač niso obenem utrjale, ker jih je bilo preveč.

Dvorana je bila dekorirana z dvema obeliskoma ter z imeni znanstvenikov, umetnikov in poetov. Med posetniki smo opazili vso ljubljansko kulturno in družabno elito.

Premijera Petrovičeve drame »Mrak«. V petek, 13. t. m. bo v ljubljanski drami premijera lepe in učinkovite drame hrvatskega pisatelja Pecija Petrovića, Mrak. Pecija Petrović je našemu občinstvu znan po svoji komediji »Vozel« ter drami »Gozd«, ki sta obe že bili vpriporjeni na našem odru. »Mrak« režira g. Skrbnišek, v glavnih vlogah nastopijo poleg njega gospod Gregorin, gospa Juvanova in drugi. Na to premijero še prav posebej opozarjamo občinstvo, ker je isti dobiček namenjen za zgradbo doma slepih.

Spored mladinskega koncerta, ki ga izvajajo učenke I. mesne in licejske šole ter II. dekleške meščanske šole v soboto, dne 14. t. m. ob 16. uri v Unijski dvorani. 1. Bože pravde. Skupen zbor. 2. Lušno je v vrged. Sarafan in Triglav. Pojo učenke I. dekl. osnovne šole. 3. Grečaniinov: Ko sekire peza, Domatija. Poje gđ. Milena Verbičeva. 4. Klavirju gđ. Vogelnikova. 5. Perice. Kje so tiste stazice, Jaz mam konjca. Pojo učenke licejske šole. 6. Pri zibelci. Pojem v ruti, Barčica. Pojo učenke II. mešč. šole. 6. Lajovic: Mati in dete, Risto Savin: To je tako. Poje gđ. Verbičeva, pri klavirju Vogelnikova. 7. St. Mokranjac: Drugi šopek srbskih narodnih pesmi, Slovenec, Srb in Hrvat. Pojejo učenke I. dekl. mešč. šole. 8. Stanko Premrl: Dvignimo skupni krog! Pojejo učenke I. mesne dekl. osnovne in II. dekl. mešč. šole. Vstopnina od 20 Din navzdol, vstopnice v Matični knjigarni.

Beethoven: Fidelio. Danes v torek, dne 10. maja se poje prvič na slovenskem odru Beethovnova opera »Fidelio«, ki jo prištevamo največjim glasbenim umotvorom svoje vrste v celi svetovni glasbeni literaturi. Delo, ki je stalno na repertoarju vseh največjih gledališč je posebno v letošnji sezoni doživelo veliko število izvajanj, ki so se vršila v priložnost 100letnice smrti nesmrtnega mojstra Beethovna. Ljubljansko premijero je našel direktor Polić, režiral pa višji režiser Zdenko Knittl. Posamezne glavne vloge so v rokah najboljših predstavljavcev in upravičeno je pričakovati, da bode premijera v vsakem pogledu izvrstno uspešna. Predstava se vrši izven abonmaja, vstopnice pri dnevni blagajni v operi.

Slavnostne predstave v mariborskem gledališču. V soboto dne 14. t. m. se upripori kot slavnostna predstava Verdijeva elekta opera »Rigoletto«. S tem delom bo prvsilav ravatelj opere g. Mitrović 25letnici svojega dirigentskega delovanja. — V ponedeljek, 16. in torek 17. pa bo gostoval v našem gledališču sarajevski gledališki ansambel pod vodstvom gledališkega intendant in književnika B. Nušica. Priporočamo cenjenemu občinstvu, da si vstopnice čim prej rezervira.

— Kako to? — je vprašal natak. — Snoči, ko sem slučajno pogledal skozi okno, sem zagledal na drugi strani doline samega Napoleona. — Ah, toda gospod bi bil moral poslušati moj nasvet in ne gledati preveč skozi okno. To je tudi po hotelskem redu zabranjeno. — Že mogoče, toda kako si razlagate, da sem videl Napoleona? — To se da pojasniti samo na en način.

— Vino porticcio? — Da! — Toda — — Oprostite, gospod, tu je račun. Dvajset frankov — hvala. — Vrata so se zaprla in ostal sem sam s svojimi domnevmi. Da prežnem težke misli, sem segel po novinah. Bile so domače novine »Le Corse Republicain«, ki so izhajale v Ajacciu. Zanimivega je bilo v njih malo. Vsebinsko so tvorile razne uredniške čestitke novoročencem in smrtne kose. To je bil nasprotni tok večnega in neizpremenljivega življenja, ki bi moglo priklicati na Korziški od mrtvih Budo, ako bi bila tla na otoku ugodna za budizem. Toda moje dosedanje izkušnje so pričale, da to ni verjetno. Pustil sem razmišljanje o toku življenja in začel prebirati oglase.

Sport

Še nekatere nedeljske tekme.

PRAGA: Sparta — Penarol 1 : 0; Kladno — Viktorija 2 : 1. STEINAMANGER: Austria (Dunaj) — Sabaria 0 : 51. BRNO: FAC. (Dunaj) — Zidenici 4 : 1. BUDIMPEŠTA: FTC. — Hungaria 4 : 1. FTC je siguren prvak. ITALIJA: Juventus — Genova 6 : 0; Milano — Torino 2 : 3; Bologna — Internazionale 3 : 0. ŠPANJA: Arenas — Barcelona 4 : 3. GRADEC: GAK — Sturm 4 : 1. Pokal na tekma.

— Zagrebški listi o gostovanju ilirije v Zagrebu. Poročali smo včeraj, da je gostovala družina ilirije v nedeljo v Zagrebu in bila poražena v razmerju 10 : 5 (7 : 0). O tekmi ter naši družini poročajo »Novosti« med drugim: Ilirija v postavi Jermol L. Winder, Tratnik, Zupančič, Babnik, Privšek in Jermol II. topot ni zadovoljila, ker so njene igrice igralo daleko pod ono formo, kakor pred dobrim mesecem proti reprezentanci Zagreba v Ljubljani. Moramo priznati, da je družina Maribora preteklo nedeljo predvedla lepo igró od prvaka Ljubljane, ki v ostalem igra bolj ostro, a napad je bolj neodločen pred golom. Vratarica Jermolova je bila topot slaba, kakor tudi branilka Winderova. Škoda, da nismo imeli prilike videti na tem mestu spajljevo, ki žal še ne more nastopiti za svoj novi klub. V krilski vrsti je bila Zupančičeva mnogo boljša, a Tratnikova je zgolj na momente predvedla dobro igró. Napad istotako ni izpolnil nad, ki smo jih stavili nanj. Zdi se, da Bernikova radi boleznii ni v formi. Jermolova I. in Privškova sta bili dobri.

Kongres jugoslovenskih mest

Popolna solidarnost in velik moralni uspeh.

Tridnevni kongres predstavnikov 76 mest naše države je dosegel popoln uspeh. Ustanovljen je bil Savez gradova SHS in proučila se je osnova zakona o mestih, ki bo med prvimi predložena Narodni skupščini. Kongres je osvojil intencije osnutka, a dostavki in pripombe so samo izraz posebnih želja in pojmovanja naših mest v posameznih vprašanjih.

Kongres je moralno uspel nad pričakovanje že s samo udeležbo, pri kateri je bilo 20 mest zastopanih iz Hrvatske in Slavonije, 16 iz Srbije, 13 iz Bosne in Hercegovine, 13 iz Dalmacije, 10 iz Vojvodine in 4 iz Slovenije, a sklepi so bili po vsestranski razpravi sprejeti soglasno. To dela čast prirediteljem in udeležencem kongresa, obenem pa tudi jamstvo, da bo vlada upoštevala želje, ki so bile izražene v tako kompaktni in homogeni družbi.

V soboto je kongres razpravljal o pravilniku Saveza gradova, nato pa je bilo začasni upravi podaljšano poslovanje in vodstvo Saveza do prve redne glavne skupščine, ki se bo vršila tekem treh mesecev. Dotlej bo torej vodil posle načelnik arh. Heinzl s senatorijem Šaričem in dr. Bogdanovičem ter s predstavniki 12 mest. Nato je še dr. Ladislav Polić kratko predaval o načrtu novega zakona o mestih. V soboto dopoldne se je vršila specialna debata o tem osnutku zakona na osnovi pripomb zagrebške občine. Najvažnejša je pripomba o izločitvi mest iz oblasti, pri čemur sta upoštevana Beograd in Zagreb, a k temu je zemunski senator dr. Fuger stavil glede ostalih mest naslednji predlog, ki je bil navdušeno sprejet:

»Ostala mesta so izvzeta kot zasebne samoupravne enice iz srezke in oblastne samouprave, a kot upravne enice so izvzete iz teritorialne kompetence srezke uprave in podrelena neposredno oblastni samoupravi (velikemu županu) one oblasti, v kateri se nahajajo.«

To znači, da naj bi se vsa avtonomna mesta izločila iz oblastne samouprave. Po zaključeni seji so si gostje tekem sobote popoldne ogledali znamenitosti Zagreba, zvečer pa se udeležili zakuske, ki jo je priredil ženski odbor.

V nedeljo dopoldne je bil kongres zaključen s koncem debate o osnutku zakona o mestih ter je med ostalim bilo priznano pravo glasovanje ženskam s primerno izobrazbo in onim, ki se same vzdržujejo. Radi poravnavanja stroškov začasne uprave Saveza so bili določeni prispevki po naslednjem ključu: mesta do 10.000 prebivalcev 500 Din, do 30.000 prebivalcev 1000 Din, a preko tega števila 2000 Din. Ti prispevki se obenem računajo kot vpisnina za člane Saveza in

se morajo vplačati do konca junija.

Obsežna resolucija, ki je bila ob zaključku soglasno sprejeta, stilizirala vse predloži in točke, ki jih je kongres obravnaval. Po kongresu so si udeleženci ogledali zagrebški velesejem in se udeležili svečanega banketa, ki ga je v mestni kleti priredila zagrebška občina. Zvečer so prisostvovali svečani predstavi »Tosce« v Narodnem gledališču, nato pa se nekateri odpravili domov, drugi pa so še večerajšni dan porabili za podroben ogled vseh komunalnih naprav in znamenitosti, lepo napredujočega Zagreba.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Torek, 10. maja 1927; katoličani: Izidor; pravoslavni: 27. aprila, Simon. Jutri: Sreda, 11. maja 1927; katoličani: Franja; pravoslavni: 28. aprila, Jason.

DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama: »Vojček« C. — Opera: »Fidelio«. KINO MATICA: »Več plače — manj delac«.

DEZURNE LEKARNE. Danes: Bohinc, Rimska cesta; Levstek, Resljeva cesta. Jutri: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarič, Karlovska cesta.

Solnce zaide danes ob 19.38, vziđe jutri ob 4.13 in zaide ob 19.40.

ZA NAŠE NAROČNIKE.

Danes so na vrsti naročniki seriij P in R.

Demanti

Včeraj smo poročali o demisiji treh klerikalnih svetnikov v ljubljanskem gerentskem sosvetu.

»Slovenec« nas zavrača s »halucinacijami«, obenem pa priobčuje izjavo vseh treh, ki so z njo zares podali ostavko.

Torej? Nadalje smo navedli, da je dr. Stasnovnik, vodja ljubljanskih krščanskih socialcev, odložil vse funkcije v SLS. »Slovenec« nas tudi v tem originalno zavrača, češ: »Odlaganje funkcij v SLS od strani Dr. Stasnovnika je pa interna stvar stranke...«

Tisto je res! Interna stvar klerikalcev je, ali odlagajo različne funkcije z demagogijo o občinskih volitvah ali pod pritiskom vladajočih klerikalne kapitalistične kaste. Za vso ostalo javnost pa je glavno, ako »Slovenec« s svojim famoznim demantiranjem potrjuje, da so naše informacije točne.

Izpred sodišča

Lahkokrila Marta.

V našo faro je prišlo pohujšanje; prikazala se je ženska, ki ima krilo kar v tri štuke, s prvim moške očara, z drugim praveže nase, s tretjim pa prevara, — tako je razlagal delavec Guza svojemu tovarišu, ko sta bila kili cveček tam blizu Praproč. Mož je mislil na mlado Marto, zgubljeno pitkičko, ki se je spet zaletela v domače kraje.

Pred par leti jo je prodala mati za 14 dni, nekemu starcu, ki je dal 5000 Din. Gnjusilo se ji je življenje pri sluzastem starcu, ušla mu je. Mati ji je kmalu umrla. Ker ima Marta trgovsko šolo, je dobila mesto v trgovini. V Ljubljani jo pa ni držalo, odšla je v Zagreb. S trgovino ni bilo nič, ni mogla najti mesta. Postala je pestunja. In ko je takole vodila okoli otročice, se je seznanila s sumljivimi ženskami.

Zgubila je službo in že se je znašla v Zemunu v javni hiši. Vendar pa se ni izgubljala. Tako življenje se ji je kmalu priključilo. Odšla je v Ljubljano, kjer je iskala službe.

Srečala je starega znanca Ladkota. Hodila je z njim in živela z njim. Bila je pa preveč družabna, prerada je govorila z drugimi, zato jo je fant zapustil. Pokrivala je vešči s svojimi znanci v Ljubljani, tu in tam se je tudi spozabila.

Pa jo je opazovalo oko postavbe. Bila je obdožena tajne prostitucije. Vse je tajila, a naposled je solzih oč priznala, da se je res parkirala spozabila in da je strašno nesrečna, ker ne dobi službe. Obsojena je bila na 1 teden zapora.

OPOZARJAMO!

Radi opustitve trgovine prodaja vso zalogo po izredno globoko znižani cenah manufakturna trgovina pri Zmajskem mostu, rasprosti Jugoslovanske tiskarne. Veliko ostankov vnosnega blaga za ženske in suknja ter kamzarna za moške obleke po skoraj polovični ceni.

Frank Heller:

15

Novi Napoleon

Roman.

Toda najprej sem prekršil četrti paragraf hotelskega reda in stopil k oknu, da si ogledam otok Osvajalca sveta.

Spal je pod nebosklonom, polnim zvezd, med katerimi sem iskal tisto, ki jo je nazival mož v sivem jahaškem plašču svojo; zvezdo, o kateri je trdil, da jo vidi tudi pri belem dnevu in ki ga je vodila s Korzike do Tuilerije. Je li ugasnila pri Waterloo? Niegov otok je spal v svitu zvezd tako mirno, kakor bi bil že davno pozabil, da je rodil svetlu to človeško vihró.

Je - li pozabil nani? Kaj res ni ostalo po njem nobenih spominov? Ne legende, ne sence?

Na to vprašanje sem dobil nepričakovan odgovor.

Čez vso dolino se je naenkrat razprostiral v nadnaravni velikosti profil. Bil je profil moža v trikotnem klobuku, jahaškem plašču in kratkih škornjih. Stal je in držal roke fatalistično prekržane na prsih. Glavo je imel sklonjeno in zdelo se je, da zre zamišljeno na

spečo pokrajino. A pokrajina je bila njegov rodni otok, zakaj v sencii sem spoznal moža, pred katerim je trepetala vsa Evropa — bila je Napoleonova senca.

Kakih dvajset minut je padala njegova senca na skalnate stene. Potem je nočna prikazen izginila.

V posteljo sem zlezal zelo hitro, ne da bi zabeležil med svoja aktiva novo vprašanje.

V.

Čudovito srečanje.

Hotel Napoleona Velikega je imel smisel i za presenečenja, i za udobnost potnikov. Drugo jutro me je zbudil mišičasti natak, ki je stal s skodelico izborne kave v roki kraj moje postelje in se prijazen smehljil. Hitro sem pregledal situacijo: kava, vkuhanu sadje, sveži kruh, maslo v skledici s svežo vodo — tu je bil na slijajnem porcelanu komplet francoski zajtrk.

Kot zadnja podrobnost izbornega zajtrka so ležale na podstavku nove.

— Ali ste dobro spali, monsieur?

— Imenitno, dragi prijatelj. V vašem hotelu očitno ne straši. Zato pa straši zunaj, ali pa je morda vaše vino prečunano na krepkejšo glavo kot je moja.

To in ono

Strašna drama v Parizu

Sloviti okraj Montmorency v Parizu, kjer ima večina pariških bogatašev svoje vile, je bil v nedeljo pozorišče krvave drame, ki je zahtevala tri žrtve. Neki ključavničar je imel ljubavno razmerje z neko usmiljenko Rdečega križa. Ko pa je usmiljenka izvedela, da je ključavničar oženjen in v rhu tega še oče nedoletnega otroka, je sklenila ljubimca odsloviti. Posledice niso izostale.

Zavrnjenec se je v nedeljo pojavil v stanovanju usmiljenke in jo ustrelil. Morilec je nato pobegnil k svojemu bratu v St. Denis. Ko sta ga dva dektiva skušala aretirati, je enega ustrelil, a drugega smrtonosno ranil. Močan oddelek policije je nato obkolil stanovanje. Morilec pa se ni udal, marveč je streljal na vsakogar, ki se je pojavil. Šele po večurni borbi, ko je zločinca pošlo strelivo, ga je policija ukočila.

Ko so zvezanega morilca vodili po ulicah, ga je hotela razjarjena množica linčati. Policija je morala napeti vse sile, da je linčanje preprečila.

Rimski Landru prijet

Od 4. junija leta 1924. pa do 12. marca l. 1927. je bilo v Rimu posiljenih in umorjenih več nedoletnih deklic, toda policija bestialnega sadističnega zločinca ni mogla izslediti.

Mi soboto se je po Rimu bliskoma raznesla vest, da je policiji uspelo morilca razkrinkati, in sicer v osebi 38-letnega agenta Girolimoni.

Girolimoni je prototip degenerirane človeka. Na skrajno pretkan način se je znal s slaščicami in igrači dobrikati mladim deklicam in jih ujeti v svoje mreže. Pred dnevi pa ga je doletela zaslužena kazen. Ustavil se je s svojim avtomobilom pred stanovanjem nekega inženjerja ter se pričel dobrikati neki 12letni deklici. Nato je skušal otroka zvabiti v avtomobil in ker se je deklica upirala, jo je hotel siloma odvesti. Njegova nakana pa se ni posrečila, kajti deklica se mu je iztrgala iz rok in začela klicati na po-

moč. Girolimoni je skočil v avto ter se v divjem diru odpeljal.

Prizor so iz daljave opazovali policijski agenti in dva dni kasneje je bil morilec aretiran. Pri zaslišanju je z neverjetnim cinizmom odklanjal vsak odgovor. Policija je kljub temu ugotovila, da je imel morilec v Rimu več stanovanj ter izredno bogato garderobo. Girolimoni je bil zelo previden ter se je često preoblečal. Trupla umorjenih deklic je zakopal na periferiji mesta.

Vest o aretaciji sadističnega zločinca, na čigar glavo je bila razpisana nagrada v znesku 50.000 lir, je bila takoj javljena Mussoliniju, papežu in rimskemu guvernerju. Girolimoni je bil izročen sodišču.

Kaznjenci v maskah

Vi deželi danski je nekaj posebnega, in to so kaznilnice. Danska ima dve kaznilnici, v Hortensu in v Brislöse. V obeh je kaznjencem dovoljeno nositi maske. Zakonodajalec se je odločil za to olajšavo kaznjencem iz razloga, ker je smatral, da zločinca ne sme biti vse življenje izključen iz človeške družbe. V kaznilnice prihajajo sorodniki in znanci kaznjencev in tako se lahko zgodi, da bi kaznjence, ki odsele svojo kazen, pozneje, ko zapuste kaznilnico, ta ali oni spoznal. Umevno je, da je bilo to vsakemu kaznjencu v poznejšem življenju zelo neprijetno. Zato si je zakonodajalec odločil dovoliti kaznjencem nošenje mask, da bi jih posetniki kaznilnice ne spoznali.

Prehrana in oskrba kaznjencev odgovarja oni v šolskih internatih. Hrana je zelo dobra in jetniška uprava si na vse načine prizadeva, da tudi v tem pogledu ustreže kaznjencem. Za zabavo imajo kaznjenci v obeh kaznilnicah vsak dan telovadbo. Za telovadnice in sportne potrebe skrbijo jetniška uprava. Sistematična telesna vzgoja ima za kaznjence zelo dobre posledice. V kaznilnico prihajajo večinoma izmučeni, sestrani in zanemarjeni ljudje, po prestani kazni se pa vračajo domov zdravi in krepki.

Ob prostem času hodijo danski kaznjenci k predavanjem. Vsi kaznjenci

izpod 40 let morajo posejati šolo. Starjši so obveznega šolskega pouka oproščeni, vendar pa lahko hodijo k predavanjem prostovoljno. V kaznilnicah poučujejo kulturo, zgodovino, angleščino, elektrotehniko, petje, danščino, matematiko, zemljepis in splošno zgodovino. Mnogi zločinci, ki so znali poprej komaj pisati in čitati, se vračajo iz kaznilnice visoko naobraženi. V obeh kaznilnicah je bilo lani 325 kaznjencev.

„Beli ptič“

V nedeljo zgodaj jutraj sta se dvignila z letališča Bourget pri Parizu letalca Nungesser in Coli. Odpravila sta se v »Belim ptiču« (tako sta krstila svoje letalo, na smelo pot čez atlantski ocean brez prestanka. Pred odletom je bilo treba premagati marsikatero težkočo, kajti z navadnim aeroplanom bi tako dolg polet gotovo ne uspel. Aparat, v katerem sta drzna francoska letalca nastopila dolgo zračno vožnjo, je bil zgrajen nalašč v to svrhu. Če bi aeroplan ne mogel vzdržati dolge poti, se lahko spusti na morsk gladino in more dalje časa čakati na rešitev. Dvigniti se pa potem ne more več.

Aeroplan je 9,70 m dolg, 14,60 m (s krili) širok, 3,90 m visok; površina meri 61,50 kvadratnih metrov; težak je 4965 kg, od teh odpade na bencin 2800 kg (4000 l), na vodo in potrebščine 1905 kg, prtljago 150 kg, olje 80 kg, živež in rešilni aparati 30 kg. Premier propelerja znaša 3,95 m. Motor je konstruirala tvrdka Lorraine-Dietrich in ima 450 HP.

Tik pred poletom so pa tehniki uvideli, da bi se aeroplan s to težo, ki znaša skoro 5 ton, ne mogel dvigniti. Zato sta letalca razbremenila aparat. Pustila sta na letališču 100 kg potrebščin, zmanjšala sta tudi množino živil; 300 l bencina sta nadomestila z bencolom, ki tehta manj in ima večjo gonilno moč. S tem je bila težina aeroplana z inventarjem zmanjšana na 4650 kg.

Šele po tej razbremenitvi sta se mogla letalca po 900 m dolgem zaletu dvigniti. Na letališču je bila zbrana ogromna množica občinstva, ki je junaka moderne aviatike pred poletom čez ocean navdušeno pozdravljala. Med množico se je nenadoma pojavila stara rejska dama, ki je veselo izjavila novinarjem:

»Moj sin odnese zmago v borbi za prelet oceana. V vojni je bil 24krat ranjen, opetovano je bil odlikovan in 19 krogel je preluknjalo njegov hrabrostni križec. 45 nemških aeroplanov je uničil. Zmagal bo tudi to pot, dosegel bo svoj cilj.«

Bila je Nungesserjeva mati. Istočasno z »Belim ptičem« so se dvignili v zrak še trije drugi aeroplani, ki bodo spremljali z mrtvaško glavo zaznamovanega »Belega ptiča« do angleške obale. Moderno zrakoplovstvo beleži s tem poletom nov napredek in če se francoskima letalcema posreči preleteti Atlantski ocean, bo človeški um znova triumfal nad elementarnimi silami.

Številne letalske in avtomobilske nesreče

Zadnja nedelja je bila v znamenju številnih letalskih, avtomobilskih in drugih nesreč.

Večja letalska nesreča se je pripetila v Vratislavi. Tu je treščilo na tla nemško letalo, ki ga je vodil letalec v fletov, v njegovem spremstvu pa je bil kapetan v. Richtofen. Letalo se je pri padcu popolnoma razbilo. Richtofen so potegnili mrtvega izpod razbitega aviona, dočim je bil težko ranjen. Fletov prepeljan v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

V Miskolcu na Madžarskem je bil v nedeljo velik letalski miting, ki pa je končal s katastrofo. Ko se je dvignil znani madžarski letalec in sportnik Karl Kaszala v zrak, je nastal v motorju defekt in aeroplan je iz višine 600 metrov treščil na zemljo. Kaszala je bil težko poškodovan in ni upanja, da bi okrevalec.

V gozdu Fontainebleau pri Parizu se je v nedeljo težko ponesrečil Jean Renoir, sin slavnega francoskega slikarja Renoirja. Hotel je z avtomobilom prehiti drugi avtomobil na cesti, a je zdrknil v cestni jarek. Avto se je prevrnil in pokopal Renoirja pod seboj. Renoir je bil težko poškodovan, njegov spremljevalec pa je priletel tako nesrečno, da je bil takoj mrtev.

Več avtomobilskih in motociklističnih nesreč se je pripetilo tudi na Gornjem Avstrijskem in na Tirolskem. Pri dirki Linz-Saurüsselberg se je neko motorno kolo zaletelo v obmejno kamen, oba vozača sta v velikem loku padla iz

motocikla. Prvi, uradnik Lederer, je bil ubit, drugi pa težko ranjen.

Cudna nesreča se je pripetila pri Lorettu v bližini Halla na Tirolskem. Po cesti je vozil tovorni avtomobil, za njim sta vozila dva kolesarja, ki sta se oprijemala voza. Za njimi je vozil neki motociklist. Istočasno je z nasprotni strani privozil drugi motor z dvema vozačema. Radi prahu, ki ga je dvignil tovorni avtomobil, sta obe motorni kolesi trčili skupaj. Nastal je karambol in vsi kolesarji so obležali težko ranjeni ob cesti. Prepeljali so jih v bolnico, kjer je eden kmalu podlegel težkim notranjim poškodbam.

Nemčija je napovedala vojno muham

Ultimatum je že odposlala; dne 15. junija pa prične ofenziva, ki bo trajala do 30. junija. Mobilizirano bo vse kar leze in gre, mešan, kmetje, šolski otroci, zdravniki, učitelji, ministri, skratka vse, ne glede na politično in versko pripadnost.

Ustanavljajo se posebni odbori in organizacije, socialna, humanitarna in druga društva so obljubila svojo pomoč. Vojna bo torej sijajno organizirana in neusmiljena.

Država bo izdala milijone in milijone pošttnih dopisnic, na katerih bo v slikah prikazano, kako ogromno škodo morejo povzročiti muhe. Razpečevali se bodo v prid fondu za pokončevanje muh. Predavanja po vsej Nemčiji s skioptičnimi slikami bodo poučevala mobilizirane vojske, kako se naj uspešneje uničuje ta mrčes. Strategijo proti muham bodo poučevali tudi številni filmi, radiofonija itd.

Dijaška telovadba

se začne točno ob 5. popoldne na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola. Sodeluje do 3000 dijakov in dijakinj.

Prosimo državne in zasebne urade, da omogočijo svojim uslužbencem udeležbo pri dijaški telovadbi.

Svira vojaška godba dravske divizijske oblasti pod osebnim vodstvom višjega kapelnika dr. Cerina.

Cene prostora: Sedeži I. vrste 15 Din; sedeži II. vrste 10 Din, stojišča 5 Din.

Več plače — manj dela!

Sijajna burka, polna šale in smeja brez kraja in konca! Šest dejanj izvrstne zabave! Humor! Veselje! Šal! Ljubavi! Flirt! Pustolovščine! Elegančni! Salonski! Moderni toaleti!

Ne zamudite! Ne zamudite! Ne zamudite!

FOX-FILM! — FOX-FILM!

Danes ob:

4., pol 6.,
pol 8., 9.

Telefon 2124

Elitni kino Matica

Danes ob:

4., pol 6.,
pol 8., 9.

Telefon 2124

ČRNI RAJ

Orgije prokletih. — Vulkan. — Lava teče. Potres itd. itd. Kolosalni! Napet! Pustolovni! Ljubavni! Prekrasni naravni posnetki! V glavnih vlogah najboljši ljubavni par Amerike MADGE BELLAMY in EDMUND LOWE, dobro znan iz nepozabnega vefilma »Sibirija«. Preskrbite si pravočasno vstopnice za ta senzacionalni in nad vse zanimivi veliki spored!

FOX-FILM! — FOX-FILM!

Izurjene pletilje

Za Jaquard-Links-Links in Flach-stroje — iščem. — Pisane ponudbe na naslov: Ljudoviti Rus, Ljubljana, Kotnikova ulica 3. 1163

Spalnico

iz mehkega lesa, kompletno — takoj prodam. — Ponudbe pod »Spalnica/1162« na upravo »Sl. Naroda«.

Slaščičar

z večletno prakso, ob enem tu di kuhar — išče službo; gre tudi v večji hotel; najraje na letovišče. Ponudbe pod »Slaščičar/1161« na upravo »Slov. Naroda«.

Trgovski pomočnik,

vojaščinu prost, išče službo. — Nastopi lahko takoj. — Cenj. ponudbe pod »Takojšen nastop/1164« na upravo »Sl. Naroda«.

Opremljeno sobo

oddam s 15. majem v Tacnu št. 12 pod Šmarno goro — go spodični ali manjši družini. 1148

Dve prazni stanovanji

obstoječi vsaka iz ene pred-sobe, dveh sob, ene kuhinje, kopalnice, sobe za služkinjo, jedilne šrambe in ostalih pri-tiklin — je oddati eno s 1. julijem in drugo s 1. avgustom t. l. v novi palači Vajzenne-pojunice na Miklošičevi ce-si. — Tozadevna pojasnila da-je ravnateljstvo Vajzenne-pojunice. 1145

Lekarna dr. G. Piccoli,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 6 priporoča

želodčno tinkturo,

katera krepi želodec in učinkuje odvajalno. — Naročila se točno izvršujejo 183/T

Upokojenec

38 let star — išče primerne službe kot skladiščnik tehničnega materiala. — Dopisi pod »Upokojenec/1157« na upravo »Slov. Naroda«.

Modni salon

za dame in gospode JANKO KVAS, Wolfova ulica 1/1 — izdeluje po najnovejši modi plašče, kostume, obleke itd. — Izvršitev točna in solidna. 1159

Kolo

za 7—15letnega dečka, zelo dobro ohranjeno — poceni na prodaj. — Šebenik, Knezova ulica, Ljubljana. 1167

Vinotoč — delikatesno trgovino

lepo opremljeno, z zajtrkovalnico, stanovanjem in kuhinjo, ceno prodam. — Pojasnila pri portirju v hotelu »Slon«. 1158

Upokojenec

38 let star. Špecialist za eksplozivno motorje — išče službo kot motorni čuvaj (Motorwärtter). — Dopisi pod »Upokojenec/1157« na upravo »Sl. Naroda«.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana,

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarne »Evropa«).

Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerné. 78/T

Teod. Korn, Ljubljana,

Poljanska cesta št. 3.

Krovec, stavniki, galanterijski in okrasni klepar; instalacije vodo-odv.

Naprava strelovodov, Kopalnice in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločvine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi r-sod (škaflice) za konzerve ter s litografijo. 123/L

Mestni pogrebni zavod.

Naš predobri oče, stari oče, brat, tast in stric, gospod

OROSLAV DOLENEC

svečar, trgovec in posestnik

je danes, dne 9. maja 1927 ob polu dveh popoldne, previden s tolažili sv. vere, bogu vdano preminil.

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 11. maja 1927 ob štirih popoldne od doma žalosti, Wolfova ulica 10, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 9. maja 1927.

Ciril, Jurij, Angela,
otroci

Dr. Ivan Merslavič,
zet

Irena roj. Ružička,
sinaha

Vnuki in ostalo sorodstvo.